

Medaili Silesia docta et culta považuje Zdeněk Kolářský za nejlepší, jakou za spolupráce s naší univerzitou vytvořil

V ateliéru akademického sochaře Zdeňka Kolářského v Kostelci nad Orlicí zavládla radost. Od 5. prosince se tvůrce nově těší z medaile Silesia docta et culta, kterou pro naši univerzitu v průběhu letošního roku vytvořil. Její autorské odrazky záhy obohatí průběžně doplňovanou stálou expozici Kolářského mincí a medailí v Městském muzeu v Lanškrouně.

„Jsem si dobře vědom, že málokdo z umělců má to štěstí, aby značnou část svého díla viděl trvale vystavenou pohromadě a navíc jeho prohlídku mohl nabídnout široké veřejnosti,“ říká sochař, který se do kontextu české výtvarné kultury zapsal především medailérskou tvorbou. Stálá expozice mincí a medailí dotvářená ale rovněž sochařskými pracemi je v Lanškrouně návštěvníkům k dispozici od poloviny devadesátých let. Zprvu byla umístěna v hlavní budově muzea, od roku 2005 byla z prostorových důvodů přesazena do působivého prostředí objektu někdejší zámecké konírny, v níž je přístupná denně mimo pondělí.

„Jestliže se pocity štěstí často vyjadřují ve spojení s blechou, pak se takovou blechou právě cítím být,“ netajil své nadšení nad výsledkem práce, když znovu a znovu podrobně prohlížel aversní a reversní stranu medaile Silesia docta et culta. „Jsem si jist, že k těm, kdo jí chtějí porozumět, promlouvá a přes určitou univerzálnost má svébytnou podobu. Proto mě bude vždy zajímat, komu ji vaše univerzita udělí,“ dělí se autor o spokojenost s odvedeným dílem.

Své tvůrčí myšlenky si za dlouhá desetiletí, po něž se medailérskou tvorbou zabývá, zvykl charakterizovat jako významové střely, z nichž komponuje originální celek. „Jsem rád, když se tyto střely podaří propojit a najít vhodnou míru pro ideové předěly tak, aby se na malém prostoru odvíjel děj, jehož interpretace může trvat dlouhé minuty. Je samozřejmé, že svou roli tu sehrává též barevnost, při níž preferuji kombinaci zvolené patiny, v případě medaile Silesia docta et culta bronzové a stříbrné,“ objasňuje autor rozsáhlého díla ověřeného významnými úspěchy a oceněními až na úrovni FIDEM (Fédération Internationale de la Médaille). Ostatně pro světovou výstavu medailí pořádanou FIDEM v Praze v roce 1969 vytvořil mimořádně

působivý plakát. V návrhu uplatnil svou zdatnost kreslíře a grafika se smyslem pro výtvarnou zkratku a vytříbený cit pro volbu a umístění písma.

Kolářského doménou jsou rovněž textové doprovody, jimiž dokáže své práce vybavit, a jeho autorské popisy se tak staly vyhledávanými. Ani medaile Silesia docta et culta nezůstala bez něj a jednou se nepochybně ozdobí, společně se zvětšenými sádrovými modely obou stran medaile, uvažovanou muzejní expozici Slezské univerzity. „Ano, právě v muzeu mají tyto popisy své podstatné místo, vždyť objasňují tvůrčí proces a nechávají nahlédnout do autorova uvažování. Může být zajímavé vidět, jakým směrem se původní myšlenka rozpracovávala, jak se obsah sdělení postupně vyvíjel, případně proměňoval,“ potvrzuje Z. Kolářský.

Jaký je tedy jeho popis medaile Silesia docta et culta? Přední strana ctí základní motiv brány v gradaci dalších oblouků rozvinutých nad ní do prostoru. Vlevo dole se objevuje symbolika v podobě otevřené knihy s písmeny alfa a omega a zakořeněnou lipovou ratolestí ilustrujícími nepřetržité úsilí lidstva o dosažení nového poznání. Nad nimi je umístěna symbolika člověku vymezeného prostoru Země, v němž je mu vstřebávání idejí umožněno. Vpravo je možno vidět symboly Slezské univerzity -

hlavní budovu rektorátu v Opavě a iniciály jejího názvu „S“ a „U“ - obojí jako reminiscence na medaile vytvořené v letech 2001 a 2003 a zároveň potvrzení kontinuity jejich myšlenkového a uměleckého poselství. Opis nese název instituce UNIVERSITAS SILESIANA OPAVIENSIS.

Na reversu potom najdete zrcadlové opakování motivu brány s textem využívajícím Komenského myšlenku „Brána jazyků otevřená“ a pro naše potřeby ji modifikujícím do formulace IANUA ERUDITIONES RESERATA (brána vzdělanosti otevřená). Vlevo je posazená stylizovaná podoba části slezské orlice jako připomínka znaku Slezské univerzity v Opavě, vpravo papír a brko symbolizující písemné projevy vzdělanosti, osvětlené hvězdami jako atributy všehomíra. Přímý dotyk brány chránící tyto symboly s částí slezské orlice dokumentuje jejich bezprostřední spojení se Slezskou univerzitou v Opavě jako jednou z nikým a ničím nezastupitelných poskytovatelek a ochranytelek vzdělanosti ve Slezsku. V opise oficiální heslo (motto) Slezské univerzity v Opavě QUIDQUID DISCIS TIBI DISCIS (Petronius).

Velikost medaile o průměru 70 mm vychází z medailí ražených pro Slezskou univerzitu v Opavě podle návrhů akademického sochaře Z. Kolářského v minulých letech (zlaté, stříbrné a bronzové medaile, medaile provedené k 10. výročí Slezské univerzity a medaile vytvořené k příležitosti otevření rekonstruované budovy rektorátu a Matematického ústavu v roce 2003). „Kdybych to měl za skoro pětadvacet let shrnout, pochopitelně také v pohledu na znak vaší instituce vytvořený ze všeho nejdříve, pečeť a insignie rektora, tedy řetěz a žezlo, asi bych si pro symboliku spolupráce se Slezskou univerzitou vypůjčil proslulý Werichův výrok. „Ano, jistě pro ni mělo smysl tady šlapat,“ loučí se umělec, jenž se nyní v závěrečných dnech roku ve svém ateliéru soustřeďuje na dokončení autoportrétu. „Onehdy jsem pořádal některé věci a do ruky se mi dostal křesťanský kalendář z roku 1941. Na něm jsem z druhé strany překvapivě objevil své zřejmě první kresby. Když vznikly, bylo mi necelých deset,“ dodává Z. Kolářský.